

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 13 d.
(OR. en)

12714/23

Tarpinstitucinės bylos:
2022/0392(COD)
2022/0391(COD)

PI 133
COMPET 840
MI 718
IND 450
IA 213
CODEC 1543

PRANEŠIMAS

nuo: Nuolatinųjų atstovų komiteto (COREPER I)
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 12183/23 + ADD 1 + ADD 2
Komisijos dok. Nr.: 15400/22 + ADD 1-5, 15390/22 + ADD 1-5

Dalykas: ES teisės aktų dėl dizaino apsaugos peržiūra:
a) Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
DIREKTYVOS dėl teisinės dizaino apsaugos (nauja redakcija)
b) Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTO, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB)
Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino ir panaikinamas Komisijos reglamentas
(EB) Nr. 2246/2002
– Bendras požiūris

I. IVADAS

1. 2020 m. lapkričio 10 d. Taryba priėmė išvadas dėl *intelektinės nuosavybės politikos ir Sąjungos pramoninio dizaino sistemos peržiūros*, kuriose paragino Komisija pateikti pasiūlymus siekiant „modernizuoti ES dizaino apsaugos sistemas ir padaryti dizaino apsaugą patrauklesnę individualiems projektuotojams ir įmonėms, ypač MVĮ“¹. Šį raginimą sustiprino Europos Parlamentas savo 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliucija².

¹ Dok. 12750/20, p. 8.

² Dok. 2021/2007/INI.

2. Pramoninio dizaino teisėmis saugoma gaminių išvaizda. Dizainu sukuriamas išorinis patrauklumas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, dėl kurių vartotojai renkasi vieną produktą, o ne kitą. Todėl geras gaminių dizainas suteikia gamintojams reikšmingą konkurencinį pranašumą. Intensyvaus naudojimosi dizainu sektoriams tenka 16 % BVP ir 14 % visų darbo vietų Sąjungoje.
3. 2022 m. lapkričio 28 d. Komisija paskelbė teisės aktų rinkinį, kuriuo siekiama modernizuoti 20 metų senumo ES dizaino apsaugos sistemą. Ši iniciatyva yra vienas iš pagrindinių Komisijos 2020 m. intelektinės nuosavybės veiksmų plano elementų³.
4. Teisės aktų rinkinį sudaro pirmiau minėti pasiūlymas dėl direktyvos dėl teisinės dizaino apsaugos (Direktyvos 98/71/EB nauja redakcija)⁴ ir pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino⁵. Siūloma direktyva grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsnio 1 dalimi, o siūlomas reglamentas – SESV 118 straipsnio pirma pastraipa.
5. Siūloma peržiūra siekiama užtikrinti gerai veikiančią dizaino vidaus rinką, kuri būtų naudinga Sąjungos ekonomikos augimui, skatinant įmonių konkurencingumą ir visapusiškai atsižvelgiant į vartotojų interesus. Ja siekiama skatinti inovacijas, pritaikant ES dizaino srities *acquis* skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai, o jos tikslas – prieinamesnė ir veiksmingesnė dizaino apsaugos sistema, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) ir individualiems projektuotojams.
6. Todėl dokumentų rinkiniu supaprastinamos ir modernizuojamos registracijos procedūros ir patikslinamas teisių ir apribojimų dalykas, apibrėžtys ir taikymo sritys, visų pirma siekiant tiksliau apibrėžti apsaugos skaitmeninėje aplinkoje, pavyzdžiui, susijusios su skaitmeninėmis grafinėmis naudotojo sąsajomis ar piktogramomis, taikymo sritį ir išsklaidyti abejones dėl teisių į dizainą 3D spausdinimo srityje.

³ Dok. 13354/20.

⁴ Dok. 15400/22.

⁵ Dok. 15390/22.

7. Atsižvelgiant į sėkmingą 2017 m. prekių ženklų reformą, atliekant peržiūrą taip pat numatytas naujas ir tolesnis esminis ir procedūrinis derinimas dizaino apsaugos srityje nacionaliniu lygmeniu.
8. Tokio tolesnio derinimo kontekste peržiūra visų pirma siekiama baigti kurti taisymui skirtų atsarginių dalių vidaus rinką į direktyvą dėl dizaino įtraukiant „išlygą dėl taisymo“. Siekiant nuoseklumo, išlyga dėl taisymo, kuri jau buvo įtraukta į 2002 m. reglamentą dėl dizaino, suderinama su peržiūrėtos direktyvos dėl dizaino naująja išlyga dėl taisymo.
9. 2023 m. kovo 22 d. savo nuomonę⁶ dėl pasiūlymų priėmė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas.
10. Europos Parlamente Teisės reikalų komitete (JURI) darbas vyksta sėkmingai. Tikimasi, kad Parlamentas savo ataskaitą priims 2023 m. lapkričio mėn. pradžioje.

II. TARYBOS PARENGIAMŪJU ORGANŲ DARBAS

11. Dokumentų rinkinio nagrinėjimas Intelektinės nuosavybės darbo grupėje pradėtas 2022 m. gruodžio 19 d. pirmininkaujant Čekijai, o pirmininkaujant Švedijai ir Ispanijai jam taip pat buvo teikiama pirmenybė, kad 2023 m. rugsėjo 25 d. Tarybos (konkurencingumas) posėdyje būtų susitarta dėl bendro požiūrio.
12. Darbo grupė nagrinėjo pasiūlymus 10 posėdžių, kurių metu ji svarstė tris pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinius tekstus dėl reglamento projekto ir keturis pirmininkaujančios valstybės tekstus dėl direktyvos projekto. Prie pasiūlymų pridėtas bendras poveikio vertinimas buvo nagrinėjamas dviejuose darbo grupės posėdžiuose – 2022 m. gruodžio 19 d. ir 2023 m. sausio 10–11 d. Delegacijos iš esmės palankiai įvertino abu pasiūlymus ir jų tikslus, metodus ir kriterijus, taip pat poveikio vertinime išdėstytas tinkamiausias politikos galimybes.

⁶ Dok. 7835/23.

13. 2023 m. rugsėjo 6 d. posėdyje Nuolatinių atstovų komitetas (COREPER) patvirtino kompromisinius tekstus dėl direktyvos ir reglamento projektų⁷ ir susitarė juos perduoti 2023 m. rugsėjo 25 d. Tarybai (konkurencingumas), kad būtų patvirtintas bendras požiūris dėl šių kompromisinių tekstų.
14. Šio pranešimo ADD 1 ir ADD 2 išdėstyti kompromisiniai tekstai atspindi pirmininkaujančios valstybės narės ir valstybių narių pastangas užtikrinti tinkamą skirtingų delegacijų pozicijų pusiausvyrą, kartu išlaikant pirmiau nurodytus Komisijos pasiūlymo tikslus.

III. SVARBIAUSI KOMPROMISINIO TEKSTO ELEMENTAI

i) Sąvokų „dizainas“ ir „gaminys“ apibrėžtys

15. Plačiai pritarta pasiūlymui atnaujinti sąvokų „dizainas“ ir „gaminys“ apibrėžtis (direktyvos 2 straipsnyje ir reglamento 3 straipsnyje), kuriomis siekiama, kad direktyvos ir reglamento apibrėžtys ir taikymo sritis būtų pritaikytos skaitmeninei pertvarkai. Tačiau siekiant, kad apibrėžtys būtų dar labiau pritaikytos ateičiai, pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniuose tekstuose padaryti keli su terminais susiję pakeitimai (pvz., žodis „skaitmeninė“ pakeistas žodžiu „nefizinė“).

ii) Išlyga dėl taisymo

16. Diskusijos dėl atsarginių dalių dizaino apsaugos suderinimo vyksta jau daugiau kaip 20 metų, tačiau susitarimas nepasiektas, o tai reiškia, kad teisės aktų sistema šioje srityje tebėra fragmentiška.

⁷ Dok. 12183/23 ADD 1 ir ADD 2.

17. Komisijos pasiūlyta išlyga dėl taisymo, kuri turi būti įtraukta į direktyvos dėl dizaino 19 straipsnį, leistų gamintojams gaminti sudėtinių gaminių sudedamąsias dalis, kurių dizainas saugomas, reikalingas tokių gaminių taisymui. Siūloma išlyga dėl taisymo taikoma tik „atitikties reikalavimą“ atitinkančioms sudėtinių gaminių dalims, kurios priklauso nuo jų formos; ji būtų taikoma visiems būsimiems dizainams ir joje būtų numatytas pereinamasis 10 metų laikotarpis esamų teisių į dizainą apsaugai užtikrinti.
18. Komisija laikėsi nuomonės, kad šis kompromisinis požiūris, grindžiamas daugelį metų trukusiomis išsamiomis konsultacijomis ir parengiamuoju darbu, užtikrina rinkos liberalizavimo tikslų ir susijusių vartotojų bei verslo interesų pusiausvyrą. Siekiant suderinti direktyvą ir reglamentą, reglamento 20a straipsnyje nustatyta išlygos dėl taisymo taikymo sritis bus patikslinta ir visiškai suderinta su naująja direktyvos išlyga dėl taisymo.
19. Po išsamių diskusijų darbo grupėje pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste atsižvelgiama į pirminį Komisijos pasiūlymą; daugelis delegacijų mano, kad šiuo sprendimu užtikrinamas tinkamas kompromisas tarp skirtingų pareikštų nuomonių tiek dėl liberalizavimo taikymo srities, tiek dėl pereinamojo laikotarpio trukmės. Diskusijos parodė, kad šis kompromisas yra labai subtili ir trapi susijusių interesų pusiausvyra, ir bet koku pakeitimu viena ar kita kryptimi būtų peržengta vienos ar kitos panašiai manančių delegacijų grupės raudona linija, o tai galėtų turėti įtakos tam, kad būtų pasiekta kvalifikuota balsų dauguma.

iii) Neregistravimo pagrindai

20. Delegacijos palankiai įvertino pasiūlymą dizaino paraiškų nagrinėjimui visoje ES taikyti tuos pačius ribotus neregistravimo pagrindus. Vis dėlto šie pagrindai buvo šiek tiek pakoreguoti siekiant atsižvelgti į delegacijų prašymus, kad šiame kontekste būtų galima atsižvelgti į bet kokį netinkamą daiktų, kuriems taikomas Paryžiaus konvencijos 6ter straipsnis, arba kitų ženklų ar emblemų, turinčių nacionalinę reikšmę, ar kultūrinio paveldo nacionalinio intereso elementų naudojimą (direktyvos 13 straipsnis, reglamento 25 ir 47 straipsniai).

iv) Administracinės pripažinimo negaliojančia procedūros

21. Komisijos pasiūlyme siūloma nustatyti privalomas administracines pripažinimo negaliojančia procedūras ir dizaino srityje, nes Direktyva (ES) 2015/2436 jos nustatytos prekių ženkams. Tačiau delegacijos pabrėžė, kad pareiga nustatyti tokias privalomas procedūras dėl dizainų būtų neproporcinga ir nepateisinama dabartiniais poreikiais. Jos atkreipė dėmesį į mažą pripažinimo negaliojančia procedūrų skaičių, ypač atsižvelgiant į ribotą dizainų galiojimo laikotarpį, ir į tai, kad dauguma pripažinimo negaliojančia atvejų būtų susiję su autorių teisių ar nesąžiningos konkurencijos klausimais, kuriuos bet kuriuo atveju turėtų nagrinėti teismai.
22. Todėl siekiant suteikti reikiamo lankstumo, kad valstybės narės galėtų kuo veiksmingiau organizuoti nacionalines procedūras ir nebūtų užkraunama nereikalinga administracinė našta, pirmininkaujantios valstybės narės kompromisiniame tekste dėl direktyvos 31 straipsnio siūloma, kad administracinės pripažinimo negaliojančia procedūros būtų nustatytos kaip neprivaloma nuostata (t. y. pasirinktina nuostata).

v) Mokesčiai

23. Komisijos pasiūlyme pasiūlyta supaprastinti pagal reglamentą dėl dizaino (I priedas) taikomus mokesčius ir, atsižvelgiant į tai, pasiūlyta sumažinti tam tikrų mokesčių dydį ir panaikinti reikalavimą dėl priklausymo tai pačiai klasei teikiant sudėtingas paraiškas, kad daugiau pareiškėjų galėtų pasinaudoti nuo kiekio priklausančiomis nuolaidomis.
24. Diskusijose dėl mokesčių struktūros delegacijoms buvo labai svarbu, kad ir toliau būtų užtikrintas perspektyvus nacionalinių ir ES dizaino apsaugos sistemų sambūvis ir kad būtų išvengta netinkamos konkurencijos mokesčių už dizaino apsaugą Sąjungos lygmeniu ir apsaugą nacionaliniu lygmeniu atžvilgiu.
25. Atsižvelgdamos į tai, delegacijos pabrėžė, kad nacionalinio dizaino registracija, taikoma tik nacionaliniu lygmeniu, ir toliau turėtų kainuoti gerokai mažiau negu ES dizaino registracija, ir kad ES lygmens mokesčiai neturėtų būti lygintini su nacionalinio lygmens mokesčiais. Nustačius mokesčius už ES dizainą, kurių lygis būtų lygiavertis mokesčių už nacionalinį dizainą lygiui, nebūtų tinkamai atspindėta didesnė santykinė ES dizaino vertė ir kiltų pavojus tinkamai ES ir nacionalinei dizaino apsaugos sistemų pusiausvyrai.
26. Be to, delegacijoms buvo labai svarbu, kad būtų užtikrintas Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) finansinis tvarumas, ypač atsižvelgiant į tai, kad EUIPO pavedamos naujos užduotys. Be to, atsižvelgdamos į pastaruoju metu aukštą infliacijos lygį, delegacijos tvirtai pabrėžė, jog siekiant būti pasirengus ateičiai, peržiūrint mokesčių lygį reikėtų elgtis ypač atsargiai ir kad šių mokesčių suma šiuo metu neturėtų būti mažinama.
27. Reglamento projekto I priede išdėstyta pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste dėl mokesčių lygio atsižvelgiama į visus šiuos aspektus, siekiant į juos subalansuotai atsižvelgti.

vi) Direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę

28. Kalbant apie siūlomą 24 mėnesių laikotarpį naujoms direktyvos nuostatomis perkelti į nacionalinę teisę, delegacijos iš esmės pabrėžė, kad reikia ilgesnio laikotarpio. Kompromisiniame tekste direktyvos 36 straipsnyje nustatytas perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpis pratęstas iki 36 mėnesių.

vii) Kiti klausimai

29. Kiti labiau techninio pobūdžio aspektai, susiję su šiais klausimais:
- reikalavimas dėl dizaino vaizdo paraiškoje ir jo sąsaja su paraiškos pateikimo data (direktyvos 26 ir 28 straipsniai, reglamento 36 straipsnis);
 - paskelbimo atidėjimas (direktyvos 30 straipsnis);
 - dizaino ir autorių teisių apsaugos kaupimo principas (direktyvos 23 straipsnis, reglamento 96 straipsnis).

Atitinkamus kompromisus dėl šių nuostatų galima rasti ADD 1 ir ADD 2 pateiktuose kompromisiniuose tekstuose.

IV. IŠVADA

30. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Tarybos (konkurencingumas) prašoma 2023 m. rugsėjo 25 d. posėdyje susitarti dėl bendro požiūrio dėl šio pranešimo ADD 1 ir ADD 2 išdėstytų tekstų ir įgalioti pirmininkaujančią valstybę narę pradėti derybas su Europos Parlamentu siekiant susitarimo per pirmąjį svarstymą.